

Naše gospodarstvo v prvem polletju

NAŠE GOSPODARSTVO je v letošnjem prvem polletju doseglo zadovoljive uspehe. Pozitivni premiki so skoraj na vseh področjih.

Poglejmo, kaj nam povejo podatki. Celotni dohodek se je povečal za 19% (v Sloveniji za 1% več v povprečju). Potrošnja sredstev se je povečala za prav toliko, v Sloveniji pa še za 2% več. Dohodek našega gospodarstva se je dvignil za 21%, medtem ko se je v Sloveniji dvignil za 2% manj. Za osebne dohodke smo dali 18% več, v Sloveniji pa za 21%, kar je za sedmino več, kakor v naši občini, kar kaže, da znajo naše gospodarske organizacije racionalno poslovati tudi na tem področju.

Isti podatki kažejo, da se je del dohodka, ki ostane po izplačilu osebnih dohodkov iz celotnega dohodka, povečal za 35%, medtem ko je to povečanje v Sloveniji za 13% manjše, kar spet laskavo govori o poslovanju našega gospodarstva. Večji je tudi dobiček in sicer za 30%, v Sloveniji za 20%. Zaloge našega gospodarstva so se povečale v primerjavi z lanskim letom za 7 odstotkov, v Sloveniji pa za 17%, kar znova dokazuje, da je poslovna politika v letošnjem letu pazila na kurentnost proizvodnje. Stevilo zaposlenih se je le skromno povečalo, le za 1%, kar je veliko manj, kot predvidevala resolucija v ekonomski politiki za letošnje — 2,5%.

Vse to kaže, da se je gospodarska dejavnost gibala v prvem polletju na visoki ravni. To potrjuje tudi dejstvo, da sta se v tem obdobju povečala tako potrošnja, kakor izvoz, kar je povezano z večjo proizvodnjo. Naštetih podatki, čeprav ni mogoče izključiti vpliva cen na poslovanje, vendar kažejo, da se je v tem polletju povečala produktivnost dela, kar je neposredna posledica nenehne modernizacije gospodarstva, boljše tehnične opremljenosti, razvijanja sodobne tehnologije.

Tako letos, kakor v prejšnjih letih je imela največji vpliv na uspehe industrija in trgovina, ki sta ustvarili 87,90% celotnega dohodka občinskega gospodarstva, čeprav je bil delež industrije v primerjavi z lanskim 0,90% manjši. Za tema dvema so gradbeništvo, promet in obrt. Zanimiva je tudi ugotovitev, da so skoraj vsa industrijska podjetja povečala celotni dohodek za 17% v primerjavi z lanskim. Nekatera pa celo za tretjino, med katerimi so Agrostroy, Slovenijales, Donit, TDT, Rašica itd. Poudariti moramo, da večja potrošnja sredstev gospodarskih organizacij ni zmanjšala dobičkov, nasprotno, celo povečala jih je.

Zato lahko mirno trdimo, da je gospodarstvo naše občine letos gospodarilo bolj ekonomično kot lani. Na 100 dinarjev potrošenih sredstev smo dosegli 134,5 dinarja skupnega dohodka, kar je za 1,6 dinarja več kakor lani. Ekonomičnost je posledica razlike med nabavno in prodajno vrednostjo, vendar takšna ekonomičnost žal ni v skladu z resolucijami o stabilizaciji cen in dvigu standarda delovnih ljudi. Razlika v povečanju dohodka in skupnega dohodka (za približno 2%) kaže, da so bili stroški poslovanja v tem obdobju za ustrezen obseg manjši, oziroma so počasneje naraščali.

Dinamika naraščanja zaposlenosti v tem obdobju je bila počasnejša kakor v minulih letih, kar je povzročilo, da je v naših osmih gospodarskih organizacijah ostalo število zaposlenih nespremenjeno, v 32 pa so celo skrčili število zaposlenih. Če združimo ti kategoriji, vidimo, da je 40 organizacij ostalo na lanski ravni, ali skrčilo število zaposlenih, medtem ko je le v 42 gospodarskih organizacijah več zaposlenih, kakor lani.

V zvezi z osebnimi dohodki lahko zapišemo, da so ti naraščali najbolj v tistih panogah kakor lani. To so obrt, stanovanjsko in komunalno gospodarstvo ter kmetijstvo, in sicer od 27 do 30%. Najbolj skromno povečanje je v gostinstvu, komaj za 184 dinarjev, nadalje v industriji in gradbeništvu za 292 dinarjev. Najbolj so se zvišali osebni dohodki, kakor smo dejali, v obrti,

kjer znaša to povečanje 500 dinarjev. Lani so znašali povprečni osebni dohodki v občini v prvem polletju 1.485 dinarjev, letos pa 1.795 dinarjev.

Ce te rezultate primerjamo z drugimi, lahko ugotovimo, da so ti boljši, kakor v republiškem povprečju.

Zveza komunistov

SEDANJI ČASI v zvezi komunistov so za kronika bogati zaradi izrednih akcij in smotrov, ki jo čakajo in ki jih sistematično in že na vtečen način rešuje. Toda ta pravilna diagnoza ne odseva vsega tistega, kar je mogoče zdaj reči o zvezi komunistov, ker nastopa neka zares množična kvantiteta, če se lahko tako izrazimo, pred kvaliteto, ki nima le trenutne, marveč tudi zgodovinske vloge. To omenjamo zato, ker bi morali vsi vedeti, da bo to jesen start na neki drugi stezi, na kateri se preverja dosedanje delovanje in življenje in kjer se iščejo rešitve za revolucionarne etape, ki nas čakajo. Drugače povedano, smo pred novimi križpotji v političnem sistemu, pred tako imenovano drugo fazo ustavne reforme, kjer ne bo potrebno določiti le koordinat, marveč tudi omogočiti družbeno in politično ozračje, v katerem bodo tudi te reforme oživele. Ne le to, čakata nas tudi kongresa — deseti jugoslovanski in sedmi slovenskih komunistov — ter še veliko sej republiške konference in zvezne konference ZK.

To nas spodbuja, da zdaj spregovorimo nekaj besed. Organizacije ZK na terenu si ne moremo predstavljati brez živahne dejavnosti, ki bi združevala tako informativno (neizogibno) in kreativno kot primarno dejavnost komunistov. To pomeni, da bi morali v prihodnjih nekaj tednih sestaviti načrt in bogato izoblikovan program, v katerem bi našli vse tisto, kar je v zvezi s komunisti in organizacijami, in vse tisto, kar bi morali kot poznavalci in kot neposredni faktorji sporočiti naprej. Tu pa smo že pri kompleksni ter družbeno in politično zelo zanimivi temi. To je tretja seja konference ZKJ, ki bo obravnavala mladino. V Šiški lahko v zvezi s tem povemo marsikaj koristnega, lahko se pohvalimo, da imamo razmeroma deloven aktiv mladim komunistov, da se o njegovem delu ne sliši samo v naši marveč tudi v drugih občinah, ki je letos večkrat pokazala, da ni le faktor, ki je navzoč na prizorišču dogajanj, marveč tudi vpliva na ta dogajanja in družbena gibanja. Imamo seveda tudi veliko problemov, ki zadevajo mladega človeka in ki jih nismo doslej ustrezno in z dovolj energije reševali. O tem moramo nekaj spregovoriti. In to na vsakem koraku. Spoznati moramo, da tu in pri tej temi ni »specializiranih in poklicanih« — vsi so specializirani in poklicani, da s tem v zvezi delajo in kaj povedo. Seveda so tudi takšni, ki lahko povedo kaj več, ker so neposredneje povezani z mladimi, to pa so prosvetni in drugi delavci.

Čaka nas tudi četrta seja konference ZK Slovenije, kjer so se pripravile šele začele in ki bo obravnavala nekaj najbolj perečih tem, kakor so reforma in stabilizacija zveze komunistov v družbi in podobno. Vse te teme bodo na dnevnem redu in odločiti se bo potrebno za eno. Voditi nas mora kreativni in analitični posluh. In ne le to, še več drugih faktorjev terja, da bomo to jesen bolj dejavni. Da bi to podkrepili, moramo povedati, da smo se v zadnjih nekaj mesecih, in morda leto ali dve nazaj dokopali do številnih ocen našega družbenega in političnega razvoja in da smo si na podlagi teh zastavili tudi veliko nalog. Zdaj moramo preizkusiti sebe, kritično in samokritično, odgovorno in z razumevanjem, da ne bi bili za uresničevanje odgovornosti samo eni, drugi pa ne. Večkrat se reče, da so odgovorni »odgovorniki«, sami pa se otresemo odgovornosti. Menim, da smo vsi odgovorni, zlasti zdaj.

Ne nazadnje nas čakata kongresa. Ti največji zborovanji jugoslovanskih in slovenskih komunistov, naj bi bila nova člena v kontinuiteti naše revolucije, ki naj presodita minulo obdobje in na podlagi tega začrtata prihodnje odnose in gibanja. Zato že zdaj pričakujemo, da bodo priprave in vse drugo potekale v delovnem razpoloženju, da bomo lahko mirno trdili, da smo dosegli tisto, kar si zdaj najbolj želimo, to pa je akcijska enotnost.

V teh pripravah imajo komunisti s terena

KOZERIJA

NENAVADNE STVARI

● NADALJUJE se torej. Dejal sem vam, da je bilo pred desetimi leti O. K. Danes ne gre. Ta motorizacija se je razširila povsod. In prej... Kaj naj bi vam pravil! Takrat so se ljudje čudili, kako je neki pametni doktor, veste, doktor medicine, zdravnik kupil parcelo daleč ven iz mesta in tam postavil »hišico v cvetju«, nekakšen samostan, v katerem je imel motel (Pripomba: motelov ni več — njihov pomen lahko najdete v kroniki davčne uprave za leto 1980), kjer so se resnici na ljubo zbirali ugledni meščani, zlasti tisti, ki so imeli tudi nogomet (danes je to žogobrc), takrat močno priljubljeno igro. Danes nogomet ni več. Takrat pa je imelo naše mesto elitno društvo.

● In glejte ta doktor medicine (takrat so ga radi imenovali doktor nogometni) je postal občan številka ena. Na hitro (to ni zgodovinsko preverjeno) je dobil parcelo, daleč, daleč od središča naše občine (kronike povedo, da je bila ta parcela zunaj urbanega prostora, vendar to danes ni pomembno), ki so jo urbanisti (seveda takratni) prekojili za parcelo za motel, se pravi za stavbo, v kateri se dobro je in pije in morda tudi spi, odvisno od tega, kje vas ujame tema.

● Ko je bila stavba postavljena (mimogrede povedano je danes z zakonom zavarovana kot izredno pomembna zgradba), so ljudje navalili, kdo bo prvi rezerviral mizo (rezervacije so sprejemali le telefonično ali brzojavno na naslov »Motel dr. O.«), da bi videli ta še nevideni čudež. Bilo jih je veliko.

● Takrat so začeli ljudje postajati ljudje in ne le faktorji potrošne čevapčičev (to je mešanica čebule in mesa, pečena na žaru), užičkega kajmaka (ni dokumentirano, če je bil res iz Ti-tovega Užica), srbske solate (to je specialiteta izdelana navadno z dodatkom precejšnje doze tiste drobne pa pekoče paprike), kranjskih klobas na žaru (to je specialiteta, ki je registrirana v mednarodnem patentnem uradu) in drugih jedil in so prav zato začeli kljub apetitu dremati in sanjati. Eni so sanjali, kako so, kakor tisti doktor, sezidali motel, kako je njihov boljši od »Dr. O.«, kako se blešči njihova reklama, da jo lahko vidi človek z vseh strani. Drugi so sanjali, kako so se znašli na veliki preizkušnji, pa ne vedo, ali naj hvalijo ali zmerjajo, tretji pa so sanjali kako so se znašli v vlogi receptorjev in kako pišejo za časnike. Časniki kakor tudi vsi drugi časniki (veste tudi danes so časniki in časnikarji, saj brez tega žal ne gre, čeprav se tega žal ne da jesti niti piti) tudi pišejo. Prvi, ki so

zasanjali, so se znašli v vlogi kritikov in so začeli spraševati občino, urbaniste in vse druge, kako je ta tamozni (da ne rečemo tudi zgodovinski) doktor tako hitro prišel do parcele, denarja, materiala in vsega drugega, ko je znano, da so nekateri poštenjakarji čakali celo po dve leti za gradbeno dovoljenje, da ne govorimo o tistem, da je takrat lahko človek lažje kupil zlato, kakor cement. To je pisalo v takratnih številnih listih, tudi v osrednjem listu, ki se je imenovalo Delo (to obstaja še danes), v katerem pa žal danes ni mogoče najti točne podobe razmer, ki bi pokazala, kaj se je takrat dejansko skrivalo za misterijem »Dr. O.«. Časnikarji so ostali časnikarji to pa ni plus, torej pozitivno, marveč bi prej rekli obratno. To je prava škoda. Zdaj bi namreč lahko povedali pravo resnico. Spomnimo naj vas le, da je samo »Javna tribuna« v avgustovski številki 1972 napisala majhno notico o tem motelu »Dr. O.« in že je izbruhnil škandal.

● Pomislite ljudje in Nedeljskem dnevniku (to je bil list, ki so ga tiskali na oljast stroju v rumeni barvi, če pa želite zvedeti, kaj je takrat pomenila rumena barva in rumen tisk, vzemite leksikon, ki vam bo pomagal) z dne 24. septembra 1972 je pisalo na tretji strani pod naslovom »Dr. Obradović: Ničesar nisem dolžan«, kaj je moral ta revež slišati, obtoževali so ga celo, da je dolžan nekaj malega, približno 600.000 dinarjev. Toda kaj je to, če veste danes, da ima takšne dohodke naš povprečni doktor. Toda, ne pozabite, takratni ljudje niso govorili v tisočih, marveč v milijonih in je tako tam pisalo, da »Dr. O.« dolguje 60 milijonov. To pa je že denar. Za 60 milijonov, prijateljček, mora tudi ta naš doktor delati najmanj sto mesecev in če to delimo z dvanajst, dobimo osem let, torej komaj toliko, da preživi dve reelektriji.

● No, da me ne bi znova prekinili, predlagamo ta članek zgodovinskemu inštitutu, da ga izrežejo in zavarujejo z največjimi možnimi ukrepi, ker je zares zgodovinski. Kar zadeva tistega trapastega urednika, ki je članek napisal, pa opozarjamo, da je bil takrat samo glavni in odgovorni urednik, ki je napisal tisto vest — in nič več, čeprav seveda piše v davčnih knjigah, da je bil eden izmed davkoplačevalcev ne na prvem, ne na zadnjem mestu, nekako približno tam, kot tisti avtor, ki se ne podpisuje, pogovarjal pa se je (to so ugibanja) ob pleskavici v motelu »Dr. O.«.

● Torej na svidenje!

SS-1SDP:80-LKM

vidno vlogo. Ne le, da te priprave opazujejo in da se z njimi seznanjajo, marveč da tudi aktivno pomagajo oblikovati politiko in dajati ocene. Seveda se marsikdo pri takšnih razpravah vpraša: kako? To ne sme biti neznanka. Je veliko zaved, s katerimi se bosta ukvarjala kongresa. Na primer problemi nacionalizma in vseh njegovih različic od unitarizma do separatizma, nadalje socialna diferenciacija, prihodnji razvoj samoupravljanja, reforma in stabilizacija, naloge naše zunanje politike, idejno in politično delo, izobraževanje komunistov, ustavna reforma in kar je po našem mnenju najpomembnejše, napraviti bi morali obračun tistega, kar smo sami storili na tem področju. S tem bi največ pripomogli k pripravam.

Lik učitelja

MALO JE POKLICEV, ki dopuščajo razlike med besedami in dejanji, med poklicnim in osebnim življenjem. Med temi nedvomno dopuščajo najmanj razlik poklic učitelja. Temu ni dovoljeno, da bi eno govoril za katedrom, z drugim pa bi se ukvarjal v privatnem življenju. Čeprav tu ni formalnih prepovedi, je vendar socialna kontrola tako močna, da bi prišel učitelj, ki bi delal te razlike, v položaj, iz katerega bi se težko izmotal. Bodimo iskreni, v zadnjem času ne le da opažamo te razlike, marveč se tudi bolj in bolj pogosto in široko manifestirajo v precej pisanih oblikah, s številnimi prizvoki in značilnostmi.

Več znamenj je, da učitelj v razredu govori o idealih in pripravljajo učence na življenje tako, da jih navaja k poštenosti, k temu, da bi bili uspešni in graditeljski občani naših skupnosti. Te besede so dobrodošle in učenci jih bolj ali manj tudi sprejemajo kot takšne. Niso pa redka razočaranja in resigniranost, v nekaterih primerih pa celo trauze, ko se na kraju samem, kjer življenje izgublja ritem načrtovanega, zakoličenega in z nekaterimi pravili omejenega prostora, tam, kjer postaja osebni vzor viden (ce-njen ali ne), vidi, kako dela tisti, ki naj bi bil vzor, povsem nekaj drugega. To je za mlade ljudi zelo težko, vendar se dogaja. Večkrat vznemirja učence in njihove starše, pa tudi najbližje družbeno-politične skupnosti.

Takšna odstopanja so dvojna. Ena so izredno pozitivistična kar bi opisali tako, da se v šoli ob vsem govori z znakom plus pred vsako besedo, kjer logično ni nikakršne konstruktivne kritike (in seveda tudi lastnega gibanja), in tista druga, ki vso stvarnost in vse besede o njej krste z minusom. Prvi delajo dvojno napako, ker se v življenju ne ravnajo po besedah in nazorih, drugi pa zahajajo v sfero, v katerih namesto vzgoje in izobraževanja dosežejo nasprotno učinke. Tako eni, kakor drugi so problematični. Z njihovimi primeri bi se morali neprimerno bolj ukvarjati. Pozornost ne bi smela veljati le tem ali posledicam, marveč v istem obsegu in isti zagnanosti tudi vzrokam.

V naši občini se srečujemo bolj ali manj tako z enim kakor z drugim pojavom. So prosvetni delavci, ki v šoli razlagajo zgodovino partije, v osebnem življenju pa se zavzemajo, da ne pride v njihova vodstva niti eden komunist. Seveda tudi sami niso člani ZK. Morda vedo o kakšnem članu ZK kaj, kar ni najbolje za njegovo »komunistični lik, vendar če to obstaja, morajo to individualizirati, ne pa posploševati. Posplošujejo pa veliko. Dogaja se tudi, da govore v razredu o naši zgodovini z ocenami, ki jih takoj po šoli s svojim ravnanjem demantirajo. To je nemogoče. Učitelj, ki govori v razredu o partiji, da je ta (kar je tudi res) spodbujala narode k vstajam in jih organizirala, vodila in skupaj z njimi zmaga la v revoluciji, ne laže, toda če takoj zatem s svojim obnašanjem dela tisto, kar to do neke mere demantira v zasebnem življenju je daleč od politizacije in se nahaja na robu dogodkov), potem tukaj nekaj ni v redu.

So še drugi primeri: na šentviški gimnaziji je profesor sociologije svoj učni program izkoristil, da je v njem in z njim ožigosal vso našo stvarnost. Njegove »sociološke kritike« so bile tako popoprane, da so naravnost žalile dostojanstvo našega delovnega človeka, vloge samoupravljalca in vseh tistih revolucionarnih sil, ki so v različnih etapah in vedno zmogovito izbojevale korak naprej v naši nenehni revolucionarni praksi. Če je ta profesor, za katerega

drži, da je bil odlični dijak in študent, za katerega ni potrebno trditi, saj se na vsakem koraku jasno vidi, da je proletarskega porekla, želel »objektivizirati« stvarnost, prikazati jo takšno, kakršna je, potem zadeva ni bila niti ni ostala le v tehniki črno-belo, marveč bi lahko o naši stvarnosti govoril tudi o superlativih. Takšen superlativ, bi lahko ugotovil sam iz svoje prakse, saj če ne bi bilo takšne družbe, ne bi bil tisto, kar je. Vsak drug razred in vsak drug sistem bi potisnil njega in marsikoga drugega daleč za stvarnost in dogodke. Tega se morajo zavedati takšni, ki izkoriščajo svojo poklicno svobodo za ostre kritike, ali bolje povedano, za enostranske ocene, ki so prej dezinformacije kakor znanstvene ugotovitve. Ti ljudje nikoli javno ne povedo svojega mnenja in se nikoli ne pojavljajo kot kritiki izven šole.

Vsi ti primeri in zlasti ta zadnji opozarjajo, da bi morali kadrovske baze prosvete posvetiti vso pozornost. Ko to rečemo, seveda ne mislimo na kakšne administrativne ukrepe, marveč preprosto na to, da z izdelanimi kriteriji vodimo ustrezno politiko. Če sta nam potrebna dober učitelj in profesor, potem moramo ta smoter doseči z družbenimi sredstvi, ljudi moramo spodbujati k temu. Če pa želimo to doseči, je tu potrebna temeljita štipendijska politika, ki ne bi upoštevala samo enega kriterija, učnega uspeha, marveč tudi druge faktorje — idejne, politične, svetovno-nazorske itd. Tudi status prosvetnega delavca bi morali materialno in družbeno prevrednotiti in mu dati tiste razsežnosti, ki mu grejo v socialistični družbi.

DESET LET

ZAVOD ZA SOCIALNO DELO občine Ljubljana-Siška letos praznuje 10-letnico. Samostojno je začel delovati 1. marca 1962, ko sta zahtevno delo opravljal samo dva socialna delavca. Vse ostalo delo socialnega skrbitva, razen problematike mladoletnikov, je še naprej ostalo v pristojnosti občine. Ščasoma pa je moral zavod sprejemati nove naloge in dva sodelavca nista zmogla vsega dela. V septembru 1962 se je zavod preselil v svoje prostore in povečal tudi število zaposlenih. Tri leta kasneje je padlo na ramena socialnih delavcev zavoda že vse delo, ki so ga do takrat opravljali na občini, razen zadev borcev in vojaških invalidov. Sprejel pa je še celo zdravstveno varstvo odraslih, ki prejemale družbeno pomoč in tudi takih, ki zdravstvenih storitev ne morejo sami plačevati. Stevilo prebivalcev pa v naši občini vztrajno narašča, s tem pa seveda tudi število novih in zahtevnejših nalog za sodelavce zavoda.

Kaj je pravzaprav naloga omenjenega zavoda? Predvsem delo socialnega varstva, ki mu ga predpisuje rodbinska, kazenska in druga zakonodaja. Urejuje vse zadeve s področja družinskih odnosov, s področja rejništva, ukvarja se z mladoletniki, splošnim varstvom odraslih. Rešuje tudi probleme občanov, ki so potrebni družbenega varstva (alkoholiki, odpuščeni zaporniki, duševno prizadete osebe).

Med številnimi komisijami in referati, ki delujejo v okviru zavoda, je vsekakor med najbolj uspešnimi komisijami za kategorizacijo otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, saj je v letih svojega delovanja pregledala 780 otrok, od katerih je bilo kategoriziranih 456.

Zavod za socialno delo občine Šiška je zadnje čase posebno okrepil dejavnost na področju borbe proti alkoholizmu, tako v smislu preventivne, kot tudi zdravljenja alkoholikov. Pri popisu oseb, zapadlih tej toksiomaniji, so ugotovili, da je na našem področju kar 475 alkoholikov, ki bi bili potrebni zdravljenja v bolnišnici. Za zdravljenje alkoholike so 25. septembra lani ustanovili klub, ki zelo uspešno deluje ob požrtvovalni pomoči zdravnikov bolnišnice z Skofljice in socialnih delavcev šišenskega zavoda za socialno delo. En klub pa je seveda za tako število alkoholikov premalo, zato bodo verjetno še ta mesec ustanovili še en tak klub, v katerem bo sodelovala tudi zdravnica iz splošne ambulante.